7/1863

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : 16APK020 ARGE-940 - 383 26 / 2 / **2004**
KONU : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : T.B.M.M.Başkanlığı KAN.KAR.MÜD.'nün 26.01.2004 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-4341 sayılı yazısı.

Adana Milletvekili Sayın Atilla BAŞOĞLU'nun 7/1863-4367 esas no'lu yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Erkan MUMCU
Bakan

EKLER :
EK-1 Cevap (5 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği:
T.B.M.M Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

İnönü Bulvarı No:5 06100 Emek / ANKARA Tel: (0312) 2969316 Fax: (0312) 212 88 67
www.kultur.gov.tr E-Mail: kultur@kultur.gov.tr

7/1863

ADANA MİLLETVEKİLİ ATİLLA BAŞOĞLU'NUN 7/1863-4367 ESAS NO'LU SORU ÖNERGESİNE İSTİNADEN HAZIRLANAN BAKANLIĞIMIZ CEVABI

SORU 1- Dünyada ve ülkemizde yaşanılan değişimler ışığında, günümüzden 1 sene sonrasında, toplumumuzun kültür alanında hangi risklerle karşılaşacağını öngörüyorsunuz? Bu riskler karşısında ne gibi tedbirler almayı düşünüyorsunuz?

SORU 2- Dünyada ve ülkemizde yaşanılan değişimler ışığında, günümüzden 5 sene sonrasında, toplumumuzun kültür alanında hangi risklerle karşılaşacağını öngörüyorsunuz? Bu riskler karşısında ne gibi tedbirler almayı düşünüyorsunuz?

SORU 3- Dünyada ve ülkemizde yaşanılan değişimler ışığında, günümüzden 25 sene sonrasında, toplumumuzun kültür alanında hangi risklerle karşılaşacağını öngörüyorsunuz? Bu riskler karşısında ne gibi tedbirler almayı düşünüyorsunuz?

CEVAP 1-2-3.

Küreselleşme sürecinin getirdiği hızlı iletişim ve etkileşim, tüm dünya ile birlikte ülkemiz insanlarının yaşamını da hızla değiştirmektedir. Bu hızlı değişimin yararlarının yanı sıra, olumsuzluklarının da olduğu göz ardı edilmemelidir. Bu aşamada yararlı olanları yaşama geçirirken olumsuz olanları önlemenin yolu ulusal kültür alanında toplumsal bilinç ve birikimi güçlendirmektir.

Kültürümüzün geniş halk kitlelerine tanıtılmasında önem taşıması bakımından; günümüze kadar yapılan, halk kültürü ile doğrudan ilgili kongre, sempozyum, panel, konferans gibi bilimsel toplantılar, halk kültürü alan araştırmaları, yarışmalar, hizmet içi seminer ve kurslar sürdürülmeye devam etmektedir.

Hızlı bir değişim sürecine giren dünyamızda gerek kitle iletişim, gerekse teknolojik gelişmelerden dolayı toplumlararası ilişkiler giderek yoğunluk kazanmakta, çeşitli yayınlar yoluyla toplumlar farklı kültürleri tanıma olanağı bulmaktadırlar. Ancak bu aşamada değişimin, farklılaşmanın toplum ve birey açısından etkilerinin yıpratıcı ve yozlaştırıcı olmaması için Bakanlığımızın öncülüğünde sosyal bilimcilerle panel, sempozyum gibi çeşitli bilimsel toplantılar gerçekleştirilecektir.

Teknoloji ilerledikçe iletişim ağı; sinema, televizyon, cep telefonu, Internet gibi araçlar da genişlemektedir. Bu iletişim ağı aracılığıyla toplumda ve özellikle genç nesil üzerinde en ilkel güdüler gün ışığına çıkmakta; yararlı kültürel iletişimin yanı sıra hem kendilerine hem de topluma zarar verebilecek, farklı alt kültürlerin oluşmasına neden olmakta, sonuç olarak da; düşle gerçeği ayırt edemeyen, yüz yüze ilişkilerin yerini sanal iletişimin aldığı giderek toplum dışı olmaya sürüklenen bir toplum ve genç nesil yetişmektedir. Bunu önlemeye yönelik olarak, Bakanlığımız işbirliğinde konuyla doğrudan ilgili, kamu kurum ve kuruluşlarının da katkılarıyla çeşitli eğitim programları gerçekleştirilecektir.

Endüstrileşme, kitle iletişim, ulaşım vb. nedenlerle kırsal kesimdeki ekonomik yaşamın farklılaşması, buna bağlı olarak da kültürel ve toplumsal yaşamda meydana gelen değişmeler, köyden kente hızlı göç hareketinin doğal nedeni olmaktadır. Kente göçenler, özlerinde var olan geleneksel değerlerini de beraberlerinde getirmekte, ancak bu değerleri köylerden çok farklı olan kent yaşamına uydurmakta zorlanmaktadırlar. Bu ikilem içerisinde birey; aile

çevresinde; köy yaşamının değerleri, aile dışında ise hiç tanımadığı; kent yaşamının değerleriyle karşı karşıya kalmakta, nerede olduğunu bilemeyen birey, kimlik bunalımına girmekte, hem ailesi, hem çevresi, hem de kendisiyle çatışmaya başlamaktadır. Bu nedenle göç olgusunun yoğun olduğu bölgelerde daha etkili olacak biçimde, Bakanlığımızın da katkılarıyla kültürümüzü tanıtıcı programların gerçekleştirilmesi bireylerin uyum sürecine katkı sağlayacaktır.

Çağdaş kültürün oluşmasında kaynaklık eden halk kültürü ürünlerinin derlenmesi, sınıflanması, arşivlenmesi kültürümüzün tanıtılması bakımından büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle Bakanlığımızca; derleme, arşivleme ve yayınlamaya yönelik alan araştırmaları hızlandırılacaktır.

Milli, manevi, tarihi, kültürel, sanatsal ve turistik değerlerimizin sergilendiği ve geniş halk kitlelerinin katılımının sağlandığı etkinlikler desteklenmeli ve bu değerlerin kuşaktan kuşağa aktarılması işlevi görmesi bakımından sürdürülebilirliği sağlanmalıdır.

Bakanlığımız ve çeşitli basın yayın kuruluşlarının işbirliğiyle; çocuklarımızın kendi kültürel değerlerini tanımalarına yönelik olarak; masal, hikaye, bilmece, fıkra vb. kültür unsurlarını çizgi film, reklam, belgesel, yarışma vb. yöntemlerle geliştirerek onları eğlendirirken öğrenmeleri de sağlanmalıdır.

Kültür yozlaşmasının önlenmesi amacıyla R.T.Ü.K.'nun televizyon ve radyo programlarının; toplumun yararları doğrultusunda daha etkili olması amacıyla konuyla doğrudan ilgili uzman ve bilim adamları tarafından denetimi yapılmalıdır.

Yeni yetişen kuşaklara kültürümüzü tanımaları ve bu konu da araştırmalar yapmaları amacıyla; kültürel değerlerimizi içeren resim, kompozisyon, şiir, öykü vb. yarışmalar düzenlenecek, onların büyük ölçüde hayallerinin de yer aldığı bu eserlerden yola çıkılarak geleceğe dönük çalışmalar yapılacaktır.

Bireylerin toplumla uyum içerisinde olmaları, onların yaşadıkları toplumu ve dünyayı çok iyi tanımalarıyla gerçekleşecektir. Bu düşünceden yola çıkarak, ilk öğretim kurumlarından başlayarak, yüksek öğretim de dahil olmak üzere, eğitim ve öğretim sistemimiz içerisinde kültürümüzün tanıtımına yönelik derslerin bir an önce verilmeye başlaması ve hatta bu derslerin mecburi ders programına konulması, bir çok kültürel yapıyı bünyesinde barındıran toplumumuzun bir arada huzur ve barış içerisinde yaşaması bakımından büyük önem taşımaktadır.

Bu çerçevede kültürümüzün ve geleneksel değerlerimizin yaşatılması ve yeni nesillere aktarılması; aynı zamanda özgün ve bize özgü bu zenginliğimizin insanlık aleminin kültür dünyasını da zenginleştirmesi, bir katkı sağlaması doğrultusunda Bakanlığımızca planlanan ve yürütülen projelerimizden bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

1- Açık hava Folklor Müzesi kurulması
2- Türk Kültür Atlası oluşturulması
3- Türk Kültürünün Şaheserleri
4- Türkçe'nin Şaheserleri
5- Türk Musikisinin Şaheserleri
6- Halk Hikaye ve Efsanelerinden Senaryo Uyarlama Yarışması

7- Kültürel Değer ve Varlıklarımızın Destinasyon Yaklaşımı içinde değerlendirilerek tanıtılması
8- Türkiye Kültür ve Değerler Araştırması
9- Geleneksel El Sanatları ve Süsleme Sanatlarının yaşatılması ve yaygınlaştırılması
10- Halk Kültürü Arşivinin elektronik ortama aktarılması
11- Halk Edebiyatı ve Ozanlık Geleneğinin yaşatılması ve yeni nesillere aktarılması
12- Geleneksel Türk Mutfağı Enstitüsü kurulması

Avrupa Birliği kültür politikası, ulusal kültürlerin korunması ile aynı zamanda bir Avrupa ortak kültürü geliştirilmesi arasındaki dengeye dayanmaktadır.

Kültürlerin kaynaşmasında, ortak kültürel anlayışın geliştirilmesinde, dinler arası kaynaşmanın sağlanmasında, kültürel alanda insan kaynaklarının geliştirilmesinde diyalogun varlığı çok önemlidir. Kültürlerin kaynaşmasından öncelikle kastedilen üye devletlerin ulusal kültürlerinin gelişmesine katkıda bulunmak, ulusal ve bölgesel farklılıklara saygı duyarken aynı zamanda ortak kültürel paydayı ön plâna çıkarmaktır.

Avrupa Birliği, artık, Türkiye'nin ona getirdiği özgün tarih deneyiminden, kültür birikiminden, çağdaş özelliklerinden, genç ve dinamik toplumundan ve gelişen ekonomisinden şimdi çok daha fazla yararlanma fırsatı bulmaktadır. Avrupa Birliği'nin Doğudaki yeni dünyalara, medeniyetlere, kültür ve ekonomilere açılımında, elbette Türkiye'nin tecrübeleri de paylaşılacaktır. Türkiye'nin aday üye olduğu Avrupa Birliği, artık, gerçekten çok kültürlü, çok dinli bir organizasyona dönüşmektedir.

Türkiye için AB kalkınmayı hızlandırıcı, refahı artırıcı, demokrasiyi güçlendirici bir seçenektir.

Bu seçeneğin tarihimizin, medeniyet tecrübemizin ve coğrafyamızın gerçeklerine, gereklerine uygun olduğu açıktır.

Dünya değişiyor, dolayısıyla kültürler değişiyor, değişecekte. Bu aşamada değişen dünyanın gerisinde kalmamak için, yapılması gereken; dünyada meydana gelen değişimleri, kendi değerlerimizle beraber bilimsel ve akılcı bir şekilde yorumlayarak, yaşama aktarmak olmalıdır.

Çocuklarını ve gençlerini iyi eğiten bir toplum, geleceğini de büyük ölçüde garantiye almış sayılır. Çağdaş dünyanın değerleriyle, kendi toplumunu tanıyarak, yetişmiş toplumların bireyleri, özgür düşünce, karar verme, üretme, uygulama, ve denetim yeteneklerine sahip, bilgili, yaratıcı, bilgileri doğrultusunda oluşturdukları her şeyi yaşadığı toplumun gelişmesi için kullanacak olan, kişilikli, paylaşımcı, öğrenmeyi bilen, öğrendiklerini öğreten bireyler olarak çevrelerine yarar sağlayacaklardır.

Amacımız bu topraklar üzerinde kendi değerlerimizle varlığımızı sürdürmek. Öyleyse çocuğundan yaşlısına hep birlikte yol aldığımız yöreselden ulusala, ulusaldan evrensele uzanan kültür yolculuğunda hep birlikte olalım. Bizim gençlerimize, gençlerimizin de kendilerinden sonraki kuşaklara aktaracakları bu dünyayı kendi değerlerimiz ve evrensel değerlerle birlikte yorumlayarak yine kendimiz oluşturalım.

Bakanlık olarak kültürümüzü yok olmaktan ve yabancılaştırmaktan korumak en önemli bakış açılarımızdan biridir. Amacımız sadece bir yıllık bir etkileşime karşı koymak değil, bu

olguyu uzun vadede ele alarak yenilikleri ve gelişimleri mevcut geleneksel yapımız içerisinde sindirerek adapte etmektir. Geniş kitlelere hitap edici etkinliklerde bulunmak (kitap basımı, geleneksel sanatlarımızın tanıtımı, kültürel etkinlikler vb) sorunu kaynağında tespit edip sarsıcı etkisini durdurmanın da önemine inanmaktayız. Bunun için Bakanlık olarak uluslararası kitap fuarlarına, sanat etkinliklerine, tanıtım nitelikli organizasyonlara katılmaya önem vermekteyiz. Gidilen ülkelerde birinci elden tanıtım yaparak, halk düzeyinde destek kazanarak bir nevi lobiler oluşturarak mücadele gücümüzü arttırmaktayız. Yazarlarımızın eserlerinin yabancı dillere çevrilmesini desteklemekle kalmayıp, katılınan uluslararası eserleri sergileme ve tanıtma konusuna da önem vermekteyiz.

Bu tedbirleri uzun vade içerisinde geliştirmek, çoğaltmak, çağdaşlaştırmak ve periyodik hale getirmek etkiye-tepki olarak zaman yelpazesi içinde uygulamak riskleri azaltmak ve dahi ortadan kaldırmak anlamına gelmektedir.

Üçüncü bin yılın ilk yüz yılı, kitle iletişim araçları çağı olacaktır. Başta televizyon ve Internet olmak üzere, her türlü kitle iletişim aracı, kültürler arası iletişim ve etkileşimi artıracak, kültürler daha üretken hale gelecekler veya bir başka kültür karşısında yok olup gideceklerdir. Türk kültürü zengin ve üretken bir kültürdür. Milletimizin asli unsurudur. Çalışmalarımız bu üretken kültürün dünya kültürleri arasında müstesna olan yerini korumak yönünde olacaktır.

Önümüzdeki yüz yıl ve bin yılın şekillenmesi 1970'lerde başlamış ve 2000'lerde çekirdek teşekkül etmiştir. Bunun olgunlaşması ve gelişmesi için, yüzyılın başında atılacak adımlar, geleceği tesadüfilikten kurtaracak öngörülerle donanmış olmalıdır. Bu konuda gelecek risklere karşı hazırlıklı olmak amacıyla;

- Bireyler ve uluslararasındaki karşılıklı anlayışın, saygı ve dikkatin artırılması, uyuşmazlık ve çatışma risklerinin önlenmesi için kültür çeşitliliğinin kabul edilmesi; evrensel değerlerin göz önünde bulundurulması, ulusal kültür politikaları arasında uyum sağlanması

- Sürekli gelişmenin, kültürün yaygınlaştırılmasına bağlı olması nedeniyle, bireyin sosyal ve kültürel alanda kendini geliştirebilmesine imkan veren projelerin desteklenmesi;

- Günümüzde ortaya çıkan yeni eğilimler, özellikle de globalleşmenin, kültürleri her zamankinden daha fazla birbirine bağlaması ve aralarındaki etkileşimi zenginleştirmesi nedeniyle, çeşitliliklerden kaynaklanan yaratıcılığımızı ve kültür farklılığını olumsuz yönde de etkilememesi için karşılıklı saygı ilkesi içinde gerekli önlemlerin önceden alınması,

Milli, manevi, tarihi, kültürel, sanatsal ve turistik değerlerimizin özüne sadık kalınarak, şiddetten uzak bir barış kültürü içinde başkaları ile birlikte daha uyumlu bir biçimde yaşamın güçlendirilmesi

Kendi kendine büyüyen, sürekli gelişim politikasının ana unsurlarından biri olan kültür politikası, kaynaştırma ve bütünleştirmeye yönelik bir yaklaşımla sosyal alanlara ilişkin diğer politikalarla koordinasyonu sağlayacak şekilde uygulanması

- Kültürlerarası diyalog, kültür politikalarının ve bu politikaları ulusal ve uluslar arası düzeyde temsil eden tüm kuruluşların temel hedeflerinden biri olarak benimsemesi,

- Önümüzdeki yüzyılda kültür politikalarının ileriye dönük biçimde belirlenmesi, gerek süreklilik gösteren sorulara gerekse yeni karşılaşılan ihtiyaçlara cevap verilmesi,

- Bilgi toplumuna etkin bir şekilde katılınması, enformasyon ve iletişim teknolojisinin herkes tarafından öğrenilmesi,

- Onurlu ve güvenli bir gelecek arayışında olan bireylere destek sağlanması,

- Toplumun bütün bireylerinin yaşam kalitesini iyileştirmeye yönelik projelerin yaygınlaştırılması,

- Kültüre daha kolay ulaşma yollarını ve araçlarını güçlendirmeye ve geliştirmeye özel önem verilmesi,

- Her ülkenin kendi gerçek şartlarına uygun, kapsamlı bir ulusal kültür politikası olması gerektiği görüşünün benimsenip uygulanması, buna sivil toplumun da katılması ve teşvik edilmesi,

- Kültür politikasının sektörler arası bir koordinasyonuna yönelik yöntemlerin geliştirilmesinin ya da iyileştirilmesinin desteklenmesi,

- Kentleşme, globalleşme ve süre gelen teknolojik değişiklerle ilgili sorunların çözülmesi için, kültürel etkinliklerde bulunurken uluslar arası ve bölgesel düzeylerde işbirliği yapılması,

amaçlanmaktadır.